

4. adventná nedeľa B – Skrytá irónia Vianočných sviatkov

20. december 2020

(Lk 1, 26 – 38)

Milé sestry a bratia v Kristovi

Jedna vianočná karikatúra znázorňuje, ako sa na eskalátore obchodného domu prediera davmi kupujúcich ovešaných darčekom nikým nepoznaná svätá rodina. Oslava vianočných sviatkov v sebe ukrýva aj tento, možno povedať ironický rozmer, vyplývajúci z rozdielu medzi našou oslavou sviatkov a skromnou podobou udalostí, ktoré vlastne oslavujeme. Bohužiaľ v tomto protirečení to hlavné ťahá za kratší koniec. Na vrchole adventu preto Cirkev upriamuje našu pozornosť na začiatok Ježišovho príbehu, na udalosť zvestovania a na Ježišovu matku.

Evanjelista Lukáš udalosť Ježišovho narodenia vnímal ako dôležitý priesečník čakania minulosti a novej budúcnosti ľudstva. Napriek tomu Ježišov príbeh popisuje skromne: začína sa v bezvýznamnom kúte sveta - u mladého dievčaťa z neznámeho Nazareta. Pre židovského poslucháča muselo byť nepredstaviteľné už i to, že najvyšší boží posol, stojaci pred Božou tvárou, mal navštíviť ženu a ešte k tomu ju aj pozdravil.

Lukáš, ktorý písal pre nežidovských poslucháčov, chcel zdôrazniť význam Márie, matky budúceho Spasiteľa, sa nebál zdôrazniť, že Ježiš bol nielen boží Syn, ale zároveň aj syn Márie. Tento sčasti ľudský pôvod Ježiša sa ukázal dôležitým neskôr, keď sa už kresťanstvo udomácnilo v spoločnosti. Keď rímski cisári prijali kresťanstvo, aj oni - podobne ako ich pohanskí predchodcovia - podliehali pokušeniu odvodzovať svoju moc od Boha, zbožštiť tak trochu samých seba. Evanjelista túto túžbu po zbožštení človeka, jedno či cisára, alebo nás ostatných kresťanov (na základe nášho vzťahu ku Kristovi), krotí už v zárodku. Nepriamo koriguje aj našu prílišnú oslavu Vianoc, ktorá ľahko zabúda na skutočného Ježiša. Ježišovo narodenie z Márie nás drží pri zemi – pripomína potrebu solidarity s ostatnými ľuďmi: a to napriek tomu (či práve preto), že my svoj duchovný pôvod odvodzujeme od Ježiša. (V podobnom duchu nám aj Máriin chválospev pripomína, že Boh pyšných zosadzuje z trónu a povyšuje ponížených.) Dnes aj starozákonné čítanie naznačilo túto skrytú iróniu Vianoc. Prorok pripomína kráľovi Dávidovi, že nie on postaví chrám Bohu, ale Boh sám si buduje svoj chrám. V Žalmoch čítame, že Boh dá Dávidovi a jeho rodu potomka, ktorého dosadí na jeho trón.

V ďalšej časti príbehu sme počuli slová: „Moc najvyššieho Ťa zatieni“ – ony naznačujú Boha chápaného ako Tvorcu a „nosiťela“ milosrdenstva zároveň. Preto má dieťa dostať meno Ježiš, Ješua. Meno Ježiš je pritom skôr sloveso popisujúce Boha, doslovne znamená: Boh spasí. Ježiš tak sprítomňuje Boha milosrdenstva, Boha spásy pre všetkých. Na to by sme nemali zabudnúť ani my vo vzťahu k ostatným ľuďom, aj k tým neveriacim.

Na Vianoce zvyčajne počujeme mnoho príhovorov, kázní, niekedy tak vzniká otázka, čo si z toho máme zobrať do nášho praktického života. Mária nám dnes ukázala, ako treba počúvať vianočné posolstvo. Ona nepočúvala objektne, nehľadala v počutých slovách nejakú vonkajšiu istotu, skôr vnímala oslovenie, vzťah, dôveru, ktorú jej Boh ponúkol; cestu, na ktorú ju Boh pozýva. To je príklad aj pre nás, moderných ľudí, aby sme biblické texty nepočúvali (ako sme často naučení) svojim „objektným“ sluchom, aby sme v nich nehľadali vonkajšiu istotu, ale skôr ich vnímali ako oslovenie a pozvanie na cestu. Tu a teraz.

Ako sme spomínali, jedinečnosť vianočnej udalosti a naša každoročne sa opakujúca oslava Vianoc paradoxne stoja oproti sebe. Naša oslava Vianoc chciac - nechciac do istej miery banalizuje skutočnú podstatu Vianoc. Čo sa dá robiť? Trochu ticha a pohľad ponad hranice nášho života pri slávení Vianoc nezaškodí - súčasná situácia nás k tomu aj nabáda. Vyzýva nás obzrieť sa viac do minulosti a uvedomiť si význam Ježišovho narodenia aj pre budúcnosť. Nezabudnime, že Vianoce chcú byť nie stredobodom našej izolovanej minulosti a budúcnosti, ale spoločnej minulosti a budúcnosti: chcú byť stredobodom dejín, po ktorých kráčame spolu s ostatnými ľuďmi. Pripomínajú príbeh nás všetkých, na ktorom máme účasť. Nútia nás pozerať sa spolu s ostatnými dopredu a spolu s nimi povedať naše Fiat – nech sa stane (vôľa božia). Ak to dokážeme, potom skrytá irónia týchto sviatkov nám neuškodí, naopak: posunie nás v živote dopredu.

Viliam Arbet